

d) aby pre katolícke cirkevné učiteľstvo priznala tie isté slovenské výhody, aké priznáva iným rezortom štátnej správy, – alebo keď nemajú byť rovnako udelené všetkým, nech tieto zruší vôbec

e) aby s cirkevným školstvom zachádzala tak, ako s historickoprávnu ustanovizňou Slovenska, ktorú si daňujúci štátni občania na Slovensku viac ako v 80 % i pri terajších zmenených pomeroch želajú udržať.

Bratislava, dňa 28. februára 1925.

[...]c^d
predseda cirk[evnej] obce

Arpád [...]c^d
predseda školskej stolice

[...]c^d
zápisník cirk[evnej] obce

[...]c^d
zápisník školskej stolice

REZOLUCE

AKPR, f. KPR, inv. č. 487/F, č. j. D 2889/25, k. 31. Originál, strojopis.^e

a – Podľa úředních záznamů byla rezoluce odevzdána v KPR 6. 3. 1925.

b – Exekvování – vymáhání.

c – Vlastnoruční podpis.

d – Nečitelné jméno.

e – Tamtéž uloženy také další rezoluce téměř totožného znění (Ružomberok a Horné Žemberovce, obě z 2. 2. 1925).

1 – Srov. zde dok. č. 125, pozn. č. 1.

Sdružení slovenských odborových organizací v Žilině T. G. Masarykovi^a
Žilina, 3. května 1925

/140

Žilina dňa 3. mája 1925.

Rezolúcia

vynesená Združenými slovenskými odborovými organizáciami na celokrajnskom protestnom zhromaždení, konanom dňa 3. mája 1925 v Žiline na námestí Slobody, proti prepúšťaniu Slovákov.

Tisíce delegátov a zástupcov ubiedeného slovenského verejného zamestnanectva „hnané žitia vôľou“ dostavilo sa dnes do srdca Slovenska, prinesúc sebou bôľne stony a kvíľby zo smutných slovenských dolín, aby ich tu spojilo v hromový hlas a privolalo nim

všetkým, koho sa to týka: „Žiť chceme, neohrozujte ďalej nespravodlivými podnikaniami naše jestvovanie!“

Slovenský národ pod vplyvom princípu sebazáchrany v dobe hanebnej poroby stálym ustupovaním pred násilím snažil sa zachrániť zo svojej individuálnosti aspoň život, hoci biedny. Navyknúvši na tento spôsob sebaobranu už aj ako voľný a oslobodený v záujme bratskej zhody ustupoval, pokiaľ mohol. Avšak my, povedomejšia čiastka slovenského národa už jasne vidíme, že zbabelé ustupovanie uzákonenému hospodárskemu ožobračovaniu Slovenska znamená: Koniec našej samobytnej kultúry a smrť slovenského národa. Preto pred tvárnosťou širokého vzdelaného sveta konštatujeme, že nás „bratská“ láska a naše chorobné dobráctvo priviedli ta, že sme dnes vo vlastnom dome už len trpení.

Dnešná, na oklamanie sveta stále oháňaná demokracia, je vlastne právo jedných a bezprávie druhých. Výhodnejšie miesta na celom Slovensku sú obsadené na celú generáciu a uvoľnia sa, ako sa nám zdá, len vtedy, keď Slovákov hádam už ani nebude. My sa ale zmužile postavíme do boja vinou centralizmu nám nanúteného a iste vieme, že heslo: „Žiť chceme“, – do neprelomiteľnej reťaze zviaže všetkých synov národa. My sa nemôžeme zriecť našich detí a ich práva na život. Toto stále prízvukujeme, ale náš prosebný hlas na výsmech peticionálneho práva nenašiel dosiaľ priaznivého sluchu. Preto kričíme pred celým svetom: Slovensko patrí v prvom rade Slovákom, kde sa chceme a musíme doma cítiť. Nevedie nás zásť a nenávisť proti bratom Čechom, postarajte sa akýmkoľvek spôsobom o ich výživu, my sa tiež vďačne podelíme s nimi s našimi prebytkami, ale slovenský národ nemôže trpieť, aby na slovenskej pôde čo len jeden český život bol zabezpečený predčasnou smrťou Slováka, alebo s jeho vyštvaním z otcovského hniezda.

Vyberať z lačných úst s bratskou rukou suché skývy, je politika samovraždy a podryvávanie základov nášho štátu. Podľa jednomyselnej výpovedi popredných účastníkov slovenských v boji za slobodu, Slovensko nikomu nedlhuje za svoje oslobodenie ani po krvi, ani po groši, ani po rozume. Práve preto dôrazne varujeme, aby bolestná otázka prepúšťania zamestnancov stala sa otázkou politickou, stranickou, ba dokonca protislovenskou. Práve preto sa pridrižiava celá slovenská verejnosť zásady, že nad slovenskými vecami nech len Slováci rozhodujú; žiada si, aby celú správu hneď prevzali Slováci, čo nám bolo po prevrate tak slávnostne sľubované. Slováci neboli pozvaní do reštrinkčných komisií podľa zákona o úsporných opatreniach vo verejnej správe. Proti tomuto obideňniu Slovákov protestujeme a dôrazne žiadame spáchanú chybu napraviť menovaním zástupcov Združenia slovenských odborových organizácií do týchže komisií pri vláde a to tak, aby každý rezort štátnej správy bol zastúpený. Ba rozhodne trváme na tom, aby na Slovensku bola ešte osobitná komisia zostavená zo Slovákov; ktorá by rozhodovala v otázke prepúšťania na Slovensku, o čom by podávala definitívne návrhy spomenutej komisii pri vláde, alebo samej vláde.

Žiadame, aby kvalifikačné a všetky disciplinárne komisie boli zostavené na Slovensku zo Slovákov. Žiadame zrevidovať kvalifikácie všetkých zamestnancov na Slovensku komisiou zostavenou zo Slovákov. Ohradzujeme sa proti tomu, aby nadriadené vrchnosti kvalifikovali zamestnanectvo na základe údajov a mienky četníctva a iných tajných, nekompetentných informátorov. Nech má ministerstvo s plnou mocou opravdovú plnú

moc, nech ono menuje, poťažne navrhuje na menovanie všetkých zamestnancov; nech sa miesta obsadzujú Neslovákmi len provizórne a len tam, kde je to zapotreby, nech poprednejšie miesta dostávajú synovia slovenských rodičov, aby sa nedostal celý náš národ na žobrácku palicu.

Žiadame, aby boli štátni zamestnanci v štátnych podnikoch, baniach a továrňach, práve tak ako železničiar a poštári, po päť ročnej pracovnej dobe za definitívnych štátnych zamestnancov vymenovaní.

Slovenskému dorastu treba urobiť miesta a to prepustením tých exponovaných, ktorí sa so svojim nesprátnym a provokatívnym vystupovaním na Slovensku znemožnili, svojim chovaním kalia dobrý pomer medzi Slovákami a Čechmi, ktorí sa disciplinárne hrubo previnili a ktorí nemajú dostatočnej kvalifikácie, či už odbornej, alebo služobnej.

Nakoľko je Slovákov aj tak málo, z tých nemôžu^b byť prepustení iba tí, ktorí sa dobrovoľne hlásia, alebo ktorí sa dopustili ťažkej disciplinárnej viny.

Žiadame Slovákov bezodkladne definitívne menovať na celej čiare, a nepretáňovať ich menovanie rozličnými zámienkami. Proti komu je disciplinárne vyšetrovanie zavedené, to nech sa komisiou zostavenou zo Slovákov urýchlene zakončí.

Protestujeme proti tomu, aby za slovenské zamestnanectvo mohli vyjednávať neslovenské organizácie, alebo v ich mene rozhodovať.

Požiadavky slovenského zamestnanectva, predložené vláde v memorandách Z. S. O. O. (zo dňa 9. IX. 1923, čís[lo] 48; zo dňa 6. IV. 1924, č[íslo] 62; zo dňa 9. XI. 1924 čís[lo] 243), žiadame čím skôr vyriešiť a pre seba meritórnou odpoveď, s ktorou nám vláda dosiaľ dlhuje.

Vieme dobre, že náš ideálny boj za rovnoprávnosť, za urovnanie rozháraných pomerov na Slovensku, za opravdový demokratizmus, za bratské porozumenie a spravodlivé upravenie nášho vzájomného pomeru, býva pokladaný za protičeskú, protištátnu, protivládnu agitáciu. Ani toto nás neodstraší od mužného a sebavedomého vypovedania tvrdej pravdy, však ju adresujeme na národ Husov, ktorý sa stále vystatuje s heslami tohto svojho národného buditeľa:

„Pravdu všetci milujte, každému pravdy doprajte...“

Zdôrazňujeme, že my, Slováci, nič iného nežiadame, len to, čo nám patrí, totižto: zabezpečiť naše životné podmienky a spravodlivosť, nie na papieri, ale v živote, čo je jedine pravým základom pre československú vzájomnosť, spokojné spolužitie a všestranný vývin našej spoločnej milej vlasti. Násilným odstrkovaním, prepúšťaním Slovákov, teóriami predpojatých pseudovedátorov nikdy nevytvoríte prepotrebnú úprimnú vzájomnosť, keďže v skutočnosti uvoľníte kalným vlnám zášti a nenávisť zaplavíť slovenské srdcia. Za šlachetnosť a spoľahlivosť našich cieľov garantuje celý slovenský národ, stojaci za nami až na nepatrný zlomok.

Upozorňujeme vládu, že opätovným oslyšaním oprávnených požiadaviek slovenského zamestnanectva vrhá ho do beznádejnosti a núti ho k tomu, aby informovalo o slovenských krivdách zahraničné organizácie, a tak sa pokúsilo dosiahnuť ich sanácie.

D. a. h.

Za
Združenie Slovenských Odborových Organizácií v Žiliné Z. S. O. O.^c

Juraj Slota,^d
tajomník Z. S. O. O.

posl[anec] Anton Hancko^d
predseda Z. S. O. O.

REZOLUCE

AKPR, f. KPR, inv. č. 1060/A, č. j. D 4478/25, k. 152. Originál, strojopis.

- a – Adresováno: Pánu prezidentovi republiky a ministerskej rade v Prahe; Pánu ministrovi s plnou mocou pro správu Slovenska v Bratislave.
- b – Podle smyslu má být zřejmě „môžu“.
- c – Kulaté razítko organizace.
- d – Vlastnoruční podpis perem.

V. Šrobár T. G. Masarykovi^a
[Praha], 7. května 1925

/141

Sněmovna, 7./V. '25.

Drahý pane prezidente,

„ľudácke“ noviny už vyšly; ve straně nastal poplach a zmatek; red[aktor] Kozu proklel Hlinka a vyhlásil za zrádce katolictví a národa.¹ Myslel jsem, že přece jen mají více odvahy a že uvítají nový časopis, jako svého spolubojovníka – a oni udělali co nejhoršího pro sebe.

Věc byla provedena dobře: nikdo netušil, co se chystá, ač se dělaly smlouvy, úřadům oznamovalo, byt zařizoval, personál najímal. A lidé i veřejnost hádají: že jsou v tom americké dolary, Šrámek, Šamalík, Mičura, Bláha² biskup; my se držíme těch „dolarů“, jelikož jsou nejdále.

Noviny se jmenují „Slovenský národ“ a jejich redaktorovi vyhrožoval Hlinka, že neručí za jeho život, neboť prý rozbouřený lid ho zabije, neboť dosud nikdo nikdy nešel na život strany tak, jako nový deník. Filkorn, finančník strany, kněz, řekl, že „Slovák“, ztratí-li 500 odběratelů, musí zaniknout.

Jsem přesvědčen, že založením tohoto časopisu prospělo se státu i politicky, i národně, i mezinárodně. A věc byla provedena bezvadně. Teď záleží na tom, zda redaktor vydrží na linii, na kterou se dostal. Scházím se s ním často a nalévám mu ducha odvahy, neboť po vehemenci prvního útoku se zakolísal. Ale už zase respiruje.

Prosím Vás, račte na červenec dáti připravit další.

Zdá se, že máme volby přede dveřmi. Vše je rozechvěno, vše se připravuje už na ně.³ Když je tak, už nelze se žádnou stranou klidně pracovat, a bude nejlépe, když se volby čím dříve provedou. V rozčilení se nic kloudného neudělá.